Autor Guste Santini
Četvrtak, 21 Prosinac 2000 19:51

"Ništa ne može tako rasti i tako duboko pasti kao čovjek."
"Nikada ranije nismo znali toliko o svijetu oko nas pa ipak toliko bezveznog kokodakanja."
"M i s e r e r e ! Sva četiri jahača apokalipse protutanjala našom ekonomijom. Otvara li se pred nama put nade?"
"Najveća kurva je ljudsko pamćenje… sjećanja nestaju. To je onaj podmukli proces koji će našu tragediju reducirati do granica podnošljivog iako svi znamo da je bilo nepodnošljivo."
"Kocka je već davno bačena, ali Rubikon ni do danas nije prijeđen."

Navedeni citati tek su počeci svakog djela ovog obimnog i analitičkog rada od hrvatskoj zbilji. Prof. Perišin, na sebi svojstven način, odlučnošću kirurga skida dio po dio "tajnovitog" i "uspješnog" - kostruiranja i uprvljanja od osamostaljenja Hrvatske - financijskog sustava. On je zabrinut i nemilosrdan, istovremeno, jer je svjestan ukupnih multiplikativnih učinaka ovog i ovakvog financijskog sustava.

Za stručnjake koji se profesionalno bave ovom problematikom i koji su sami bili sudionici svekolikih kretanja u financijskoj industriji i, k tome još, pratili kretanja u drugim, nama "sličnim", zemljama spomenuti rad akademika Perišina svakako je test njihovog vlastitog promišljanja.

Pojava ovog rada imala je snažan odjek u znanstvenoj i stručnoj javnosti. Njegvova ocjena zavisila je od ugla i položaja samog čitatelja. To je i razumljivo ako se ima u vidu da je tek proživljeno u području, ali i šire, financijskog sistema "obrađeno" snažnim kavalitativnim instrumentarijem. Ovo ne znači da manjkaju kvantitativni pokazatelji već samo, nažalost zaboravljenu činjenicu, da ničim u društvenim naukama nije moguće zamjeniti kvalitativnu analizu.

Meni, osobno, nakon što sam pročitao rad, "rodila" se dilema da li knjigu valja početi čitati kako je i tiskana ili je, pak, bolje početi od kraja; od Pogovora. Možda je izrečeno i nevažno ali stičem dojam kao da je to samo Uvod prof. Perišina o novim analitičkim rezultatima na kojima će se moći, sa još većom sigurnošću, ocjeniti prošlost, u dijagnostičkom smislu, kako bi lakše odredili kretanja i promjene financijsko sutava u budućnosti. Kompleksan pristup procesu reprodukcije i analiza finacijskog sustava jasno određuje odnos općeg i posebnog u kojem pojedinačno može dobiti gotovo determinirajuću ocjenu. To je, privilegij analitičkog pristupa prof. Perišina.

Kako prof. Perišin uvijek u svojim knjigama otvara mogućnost da svaki čitalac sam prosudi njegovu argumentaciju, a time i da sam donese svoje zaključke, odlučio sam se za dva citata iz njegova rada, koji precizno, po mome mišljenju, ocrtavaju cjelokupno djelo.

"Nepobitna je činjenica da se u nas skolastičkim pjesmama i pjesnicima o financijskom tržištu i burzi, investicijskim fondovima, vrijednosnim papirima, pa i nevjerojatno "uspješnim plasmanima" naših obveznica na svjetskom tržištu uvjerava građanstvo kako se roforma financijskog sustava privodi kraju i da je sretna budućnost tu, odmah iza prvog ugla. Umjesto toga srljavom u sve dublji kal nelikvidnosti i skupih kredita s kojima sve brže srljamo u gospodarsku nemoć." (Strana 13.)

Autor Guste Santini
Četvrtak, 21 Prosinac 2000 19:51

"Brojni su kumovi te obmane, a među njima istaknuto mjesto pripada toj našoj sve nakinđurenijoj Hrvatskoj narodnoj banci, premda se odgovornosti ne može osloboditi ni naša stručna javnost koja nije baš mnogo marila za istinom pa kao takva do danas ostala prožeta uobraženošću i samoreklamerstvom. Ta uobraženost onemogućavala je da se shvati priroda procesa financijske transformacije jedne dugo godina administrativno upravljane ekonomije." (Strana 14.)

Jasnoća misli olakšava prezentaciju rada prof. Perišina tako da je lako moguće nizati njegove misli što čini njegov rad toliko dinamičnim - rekli bi - gotovo "živim".

Velik broj stavova prof. Perišina prihvaćam jer sam i sam pisao na tu temu zadnjih desetak godina. Na ovim stranicama čitalac, nakon što pročita knjigu, lako će se uvjeriti da u nekim pitanjima postoji gotovo identično mišljenje. Ovo je jasno kompliment meni a ne prof. Perišinu čiji sam student bio na dodiplomskom studiju. Gospodin Primorac, veliki znalac financijskog sustava i financijske politike, također njegov postdiplomski student, ukazao mi je na niz spoznaja prof. Perišina čija bi primjena imala značajnih pozitivnih implikacija na stanje u gospodarstu.

Odista ostaje dilema, kao što nas je učio profesor Perišin, novac je važan nasuprot novac nije važan. Ne ulazeći na teoretska utemeljenja ove dileme valja reći da je proces reprodukcije nedjeljiv i, stoga, novac je važan.

U svome radu autor posebno ističe slučaj Privredne banke - Zagreb. Danas znamo što se je dogodilo sa tom bankom (po meni je to bitno Privrednu banku promatrati kao slučaj i nije u tome najbitnija pojedinačnost tog slučaja). Prof. Perišin vrlo preciznim iskazom ukazuje kako je ta banka mogla postati snažna poluga razvoja Hrvatske. Petorkemija gledano u interakciji sa bankom ili zasebno dio je iste priče. Jedanko je sa brodogradnjom i da ne nabrajam dalje. Podsiječam čitaoca da sam i sam svojevremeno predlagao da se ujedini nekadašnji big five (Zagrebačka, Privredna, Riječka, Splitska i Osječka banka) i da se tako ujedinjena banka dokapitalizira sa dvije milijarde dolara koje bi poslužile za kupnju neke banke srednje veličine u evropskoj uniji čiji kapital iznosti 10 milijardi dolara. Na taj način bi u hrvatsko bankarstvo ušla nova tehnologija, sačuvali nacionalno tržište, globalizirajući se putem "kupljene" banke u evropskoj uniji. Sve bi bilo drugačije - bilo bi bolje.

Sadržaj knjige mi daje za pravo da ponovim moju ustrajnu molbu Novoj vlasti da se formira ekspertni tim kako bi se analizom prošlosti odredila budućnost. Moji vapaji nisu imali učinka. Nadam se da analiza prof. Perišina neće biti ignorirana od strane vlasti. Tko zna? Vidit ćemo!

Upravo ponovno čitam knjigu prof. Perišina i pozivam Vas uvaženi čitaoče ovih redaka da mi se pridružite.